

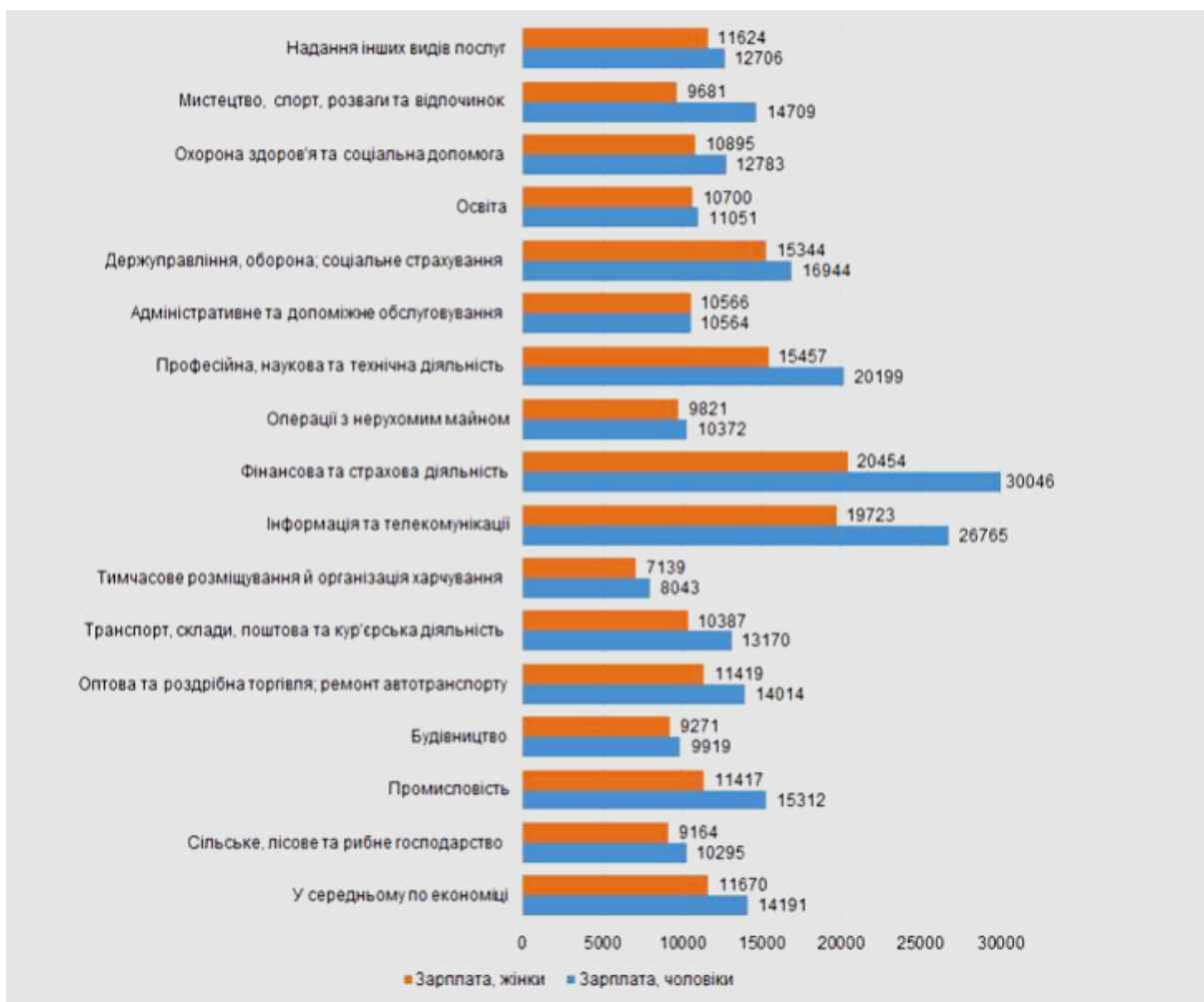
ГЕНДЕРНА НЕРІВНІСТЬ: ПЕРЕШКОДА НА ШЛЯХУ ДО СПРАВЕДЛИВОГО СУСПІЛЬСТВА

Пічевська Оксана

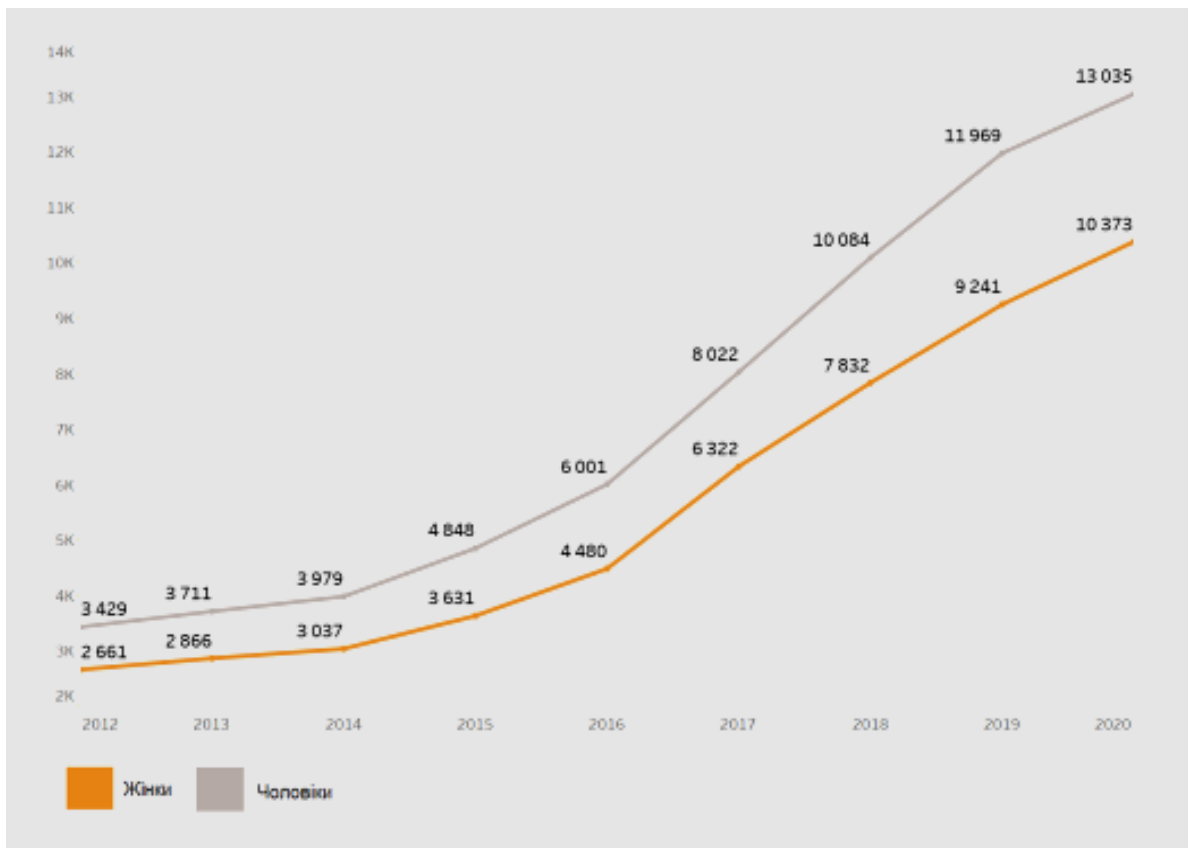
Гендерна нерівність — це глибока рана нашого суспільства, яка потребує негайного лікування. Гендерна нерівність є актуальною проблемою в багатьох сферах суспільного життя, зокрема в оплаті праці, політичному представництві та засобах масової інформації. Ми не можемо дозволити цій хворобі й надалі отруювати наше суспільство! Адже гендерна нерівність — це не просто статистика, це реальні людські долі, зламані мрії та нездійснені можливості.

Починаючи з робочих місць, доки існує зарплатна нерівність, жінки будуть приречені на бідність та залежність. Хіба це справедливо, що вони отримують на тій самій посаді до 20% менше, ніж чоловіки? Ми повинні негайно викорінити цю ганебну практику! Кожен має отримувати гідну зарплатню за сумлінну працю, незалежно від статі. Без економічної незалежності жінки залишатимуться вразливими та менш захищеними у суспільстві.

Діаграма 1. Середня зарплата за сферами діяльності, 1-ий квартал 2021

Діаграма 2. Динаміка середньомісячної заробітної плати жінок і чоловіків протягом 2012-2020 років.

Але гендерна нерівність виходить далеко за межі економіки. Вона глибоко укорінена у політичній сфері, де жінки залишаються малочисельною групою владних осіб. Статистика, де лише 21% депутатів — жінки, свідчить про непропорційне представництво. Частка жінок на керівних посадах в органах державної влади є недостатньою і потребує збільшення. Лише 21% — це ніщо інше як гендерна дискримінація! Жінки мають бути широко представлені в політиці, адже вони становлять половину населення нашої країни. Без їхнього голосу неможливо побудувати по-справжньому демократичне суспільство. Без активної участі жінок у прийнятті рішень, демократія не може функціонувати на повну потужність.

Загроза насильства та жорстокості у сім'ї стає ще одним мотором гендерної нерівності. Проблема домашнього насильства є дуже гострою для нашого суспільства та потребує невідкладних заходів реагування. Це не лише порушує

права особистості, але й підриває основи гідності та взаємовідносин. Необхідно вжити всіх можливих заходів для подолання проблеми домашнього насильства. Жодна людина не заслуговує страждати від рук тих, кого вона любить. Держава повинна негайно посилити захист постраждалих та покарання для кривдників. Експерти вважають, що замовчування проблеми домашнього насильства може сприяти її поширенню.

Коріння гендерної нерівності лежить у стереотипах, які закладаються з дитинства. Не менш важливо подолати гендерні стереотипи в освіті. Несправедливо, що хлопці й дівчата все ще виховуються з думкою, що існують "нежіночі" та "нечоловічі" професії. Для подолання гендерних стереотипів експерти рекомендують реформувати систему освіти. Виховання, де дітям вкладають у голови подібне, створює невинуваті обмеження. Освіта повинна сприяти розкриттю потенціалу кожної особи, незалежно від статі. Кожна людина має право обирати шлях у житті відповідно до власних талантів та покликання, а не застарілим уявленням! Найбільш поширені подібні стереотипи в IT-індустрії.

«Програміст — не жіноча професія! Тут місце лише чоловікам!» — багато разів Ви чули ці слова, правда? Як програміст-початківець, я це розумію, оскільки сама доволі часто стикаюся з цим хибним твердженням з боку чоловіків. Одного разу я спитала своїх одногрупниць: «Дівчата, а чому ви обрали саме IT?». Троє сказали, що вступили на цю спеціальність, бо вона становиться все більш популярною. І лише одна відповіла: «Бо хочу довести всім тим, хто каже, що жінці не місце в IT, що ми з Вами, дівчатка, варті чогось більшого, аніж подібних обурливих фраз і постійного місця на кухні». Я ці слова запам'ятала надовго.

Насправді ситуація з гендерною нерівністю в IT-галузі є важливим викликом, який вимагає негайних та рішучих дій. Статистика, згідно з якою українська IT-індустрія налічує лише 15-20% жінок, є вражаючим нагадуванням про необхідність покласти край цій нерівності. Ця ситуація викликає серйозне

занепокоєння, особливо з огляду на те, що сфера ІТ — це не тільки одна з найперспективніших галузей, але й одна з найбільш оплачуваних.

Для того щоб досягти рівноправності, першочергове завдання полягає в системних змінах в освіті. Важливо прорвати стереотип, що точні науки придатні лише для хлопців. Звичайно, запровадження факультативів та STEM-гуртків для дівчат може суттєво підвищити їх інтерес до математики, фізики та програмування.

Держава також відіграє ключову роль у створенні сприятливих умов для розвитку гендерної рівності в ІТ. Заохочення університетів до підготовки більше жінок-фахівців у цій сфері за допомогою грантів і стипендій може позитивно вплинути на баланс гендерів. Поширення інформації про видатних жінок-програмісток створить важливі рольові моделі для молодих жінок.

Самі ІТ-компанії повинні взяти на себе відповідальність за створення комфортних умов праці. Гнучкий графік, можливість дистанційної роботи та недопущення будь-якої форми дискримінації повинні стати нормою. Особливо це стає важливим в таких ситуаціях, коли жінка бере декретну відпустку. Звичайно, треба доглядати за дитиною, але разом із тим можна займатися і своєю улюбленою справою, як, наприклад Марісса Майер.

Ця прекрасна блондинка — колишній співробітник Google, 20-й за рахунком в компанії і перша жінка-розробник. Почала працювати в Google ще в 1999 році. Марісса досягла позиції віце-президента з пошуку, але в середині липня 2012 року, будучи на шостому місяці вагітності, вона пішла в компанію Yahoo!, де зайняла пост генерального директора. Її діяльність у Yahoo! виявилася досить успішною — капіталізація компанії зросла в 2,5 рази. Марісса не просто є однією з наймолодших жінок-керівниць ІТ-компаній, вона успішно поєднує цю роль з сімейним життям і материнством: відомо, що вона зараз чекає другу дитину. Саме в таких ситуаціях у нагоді стають гнучкий графік та віддалена робота. Важливо виробити інклюзивну корпоративну культуру, в якій не буде місця гендерним стереотипам та «нормам».

Створення спеціальних програм розвитку для жінок в ІТ-компаніях, таких як менторство та тренінги з лідерства, може розкрити повний потенціал жіночої креативності та компетентності. Також важливо активно залучати

жінок-експертів до конференцій та профільних медіа для розбиття гендерних стереотипів.

Остаточного, подолання гендерної нерівності в ІТ вимагає злагоджених дій в освіті, політиці роботодавців, медіа та державному рівні. Лише через цілеспрямоване та системне підходи можна досягти бажаних результатів та відкрити нові можливості для розвитку української ІТ-галузі.

Значну роль у поширенні стереотипів відіграють ЗМІ. Вони також повинні усвідомити свою відповідальність у формуванні уявлень про гендерні ролі і припинити тиражувати шкідливі образи. Замість поширення шкідливих стереотипів, вони можуть стати платформою для піднесення позитивних прикладів гендерної рівності та згуртованості жінок і чоловіків.

Отже, на мій погляд, сьогодні пріоритетами є зміна культурних норм, подолання стереотипів та всебічна підтримка жінок. В умовах війни гостро постало питання залучення жінок до процесів миротворення та відновлення країни. Їхня участь у прийнятті рішень щодо безпеки та оборони має бути посилена.

На етапі післявоєнної відбудови держава має приділяти особливу увагу питанням залучення жінок та чоловіків на рівних умовах. Важливо створювати можливості жінкам реалізувати себе у різних сферах, в тому числі й традиційно чоловічих, таких як будівництво, ІТ, оборонна промисловість тощо.

Необхідно втілювати широкий спектр заходів для боротьби з гендерною нерівністю. Гендерні квоти, спеціальні програми підтримки та просвітницькі ініціативи — це лише декілька інструментів, які можуть сприяти досягненню рівності. Я думаю, що це — найбільш дієві комплексні підходи та конкретні механізми. Важливо запровадити європейські стандарти гендерної рівності в усіх сферах — від бізнесу до політики. Лише системна робота дозволить досягти реальних змін.

Гендерна рівність — це не просто гасло, а фундаментальна основа справедливого суспільства. І ми повинні докласти максимум зусиль, щоб втілити її в життя. Лише тоді кожен зможе вільно розкрити свій потенціал і зробити внесок у розвиток нашої країни. Разом ми здолаємо все!

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гендерні стереотипи та ставлення громадськості до гендерних проблем в українському суспільстві : Колект. монографія / Інститут соціології НАН України Центр соціальних експертиз та ін. Київ : Вид-во ТОВ «Компанія ВАІТЕ», 2007. 144 с.
URL: https://sociology.knu.ua/sites/default/files/library/eloadopen/gender_stereotypes.pdf (дата звернення: 10.08.2023).
2. Державна служба статистики України. Жінки та чоловіки на ринку праці. Київ, 2021. 5 с.
URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/pro_stat/Prosto/m&w/j_ch_na%20runkny_praci.pdf (дата звернення: 11.08.2023).
3. Державна служба статистики України. Звіт про результати проведення гендерного аудиту в апараті державної служби статистики України. Київ, 2022. 62 с.
URL: https://ukrstat.gov.ua/putannia_gen_rivn/gend_audyt/2022/zvit_2022.pdf (дата звернення: 11.08.2023).
4. Державна служба статистики України. Індикатори для моніторингу гендерної рівності в Україні. Київ, 2021. 170 с.
URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2021/2021_Indukator-Monitor.pdf (дата звернення: 10.08.2023).
5. Мобілізація зусиль громади щодо ідентифікації та реагування на випадки гендерно зумовленого насильства, з особливою увагою до домашнього насильства під час війни : Практ. посіб. для тренерів та тренерок / ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ЛА СТРАДА-УКРАЇНА» та ін. Київ : ГО «Ла Страда-Україна», 2023. 116 с.
URL: https://la-strada.org.ua/wp-content/uploads/2023/04/posibnyk_trenery.pdf (дата звернення: 10.08.2023).
6. Центр Разумкова. Гендерна рівність і розвиток: погляд у контексті європейської стратегії України : Дослідження. Київ : Вид-во «Заповіт», 2016. 244 с.
URL: https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/2_viddiluvvr/03_genderna_rivnist_i_rozvitok_poglyad_u_konteksti_ievropeyskoyi_strategiyi_ukrayini_centrazumkova_compressed.pdf (дата звернення: 10.08.2023).
7. Герчева Д., Кондратюк О. Чи стане Парламент прикладом для покоління рівності?. Прес-служба Апарату Верховної Ради України. 2020.
URL: <https://www.rada.gov.ua/print/198765.html> (дата звернення: 11.08.2023).

8. Найвідоміші жінки в IT-бізнесі. Tochka.net. URL: <https://lady.tochka.net/ua/58643-samye-izvestnye-zhenshchiny-v-it-biznese/> (дата звернення: 10.08.2023).